

האיחוד

עלון לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

י"ג כסלו תשע"ח 1199 (שנה כג')

נושא השבוע: חנוכה (א)

החפסרה: חזון עובדיה (עובדיה א)

פרשת וישלח

"ותצא דינה בת לאה.. לראות בבלות הארץ" (לר, א)

אומר רבינו בחיי: "ותצא דינה" ללמד שיצאה לטייל ברחוב מקושטת מדי, ומגנה הכתוב אשה שהיא יצאנית היינו שיוצאת לרחוב הרבה שלא לצורך, וזו היתה תחילתה של ההדרדרות שהביאה עימה אירוע נוראי עם שכם בן חמור. מעשה זה של דינה בא לעוררנו ולומר שכל יציאה מותרת לרחוב טומנת בחובה סכנה רוחנית גדולה. ולעומת זאת מביא מדרש תנחומא על פרשתנו (אות ו) אמר רבי יוסי: כשאשה מצנעת עצמה בתוך ביתה, ראוייה היא להנשא לכהן גדול ולהעמיד כהנים גדולים שנאמר "כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה" (תהילים מה).

אמר רבי פנחס: בזמן שהיא צנועה בתוך הבית, כשם שהמזבח מכפר כך היא מכפרת על ביתה, שנאמר "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך" (תהילים קכח), ואין "ירכתי" אלא מזבח שנאמר "ושחט אותו על ירך המזבח". (אמרי נועם ח"ג לגאון יורם אברג'ל זצוק"ל) גם בתקופת היוונים היתה גזירה חמורה בנושא צניעות על בנות ישראל וכשהגיע זמנה של בתו של מתתיהו כהן גדול להימסר לפריצות היא עוררה את אחיה בני חשמונאי על הנבלה והפריצות הנוראה שנעשת בבנות ישראל ע"י היוונים ואז יצאו החשמונאים להילחם ביוונים ולהגן על טהרת בנות ישראל וניצחונם זוכינו לחג החנוכה (על פי גמ' כתובות ג: מדרש מעשה חנוכה, באר משה לגאון משה אפשטיין במדבר ח"א עמ' רמה).

... ואביו קרא לו בנמיץ" (לה, יז)

עם לידתו של בנימין הושלמו 12 השבטים הקדושים שמהם מורכב כל עם ישראל לדורי דורות. מובא בפסיקתא רבתי (פרשה ד, א): אמרו חז"ל כל מה שברא הקב"ה בזכות השבטים ברא, אתה מוצא 12 חודשים בשנה, 12 מזלות ברקיע, 12 שעות ביום ו-12 שעות בלילה, אמר הקב"ה: אפילו שמים וארץ לא בראתי אלא בזכות השבטים... ויש בכוחם לגבור על אלופי עשוי.

כיצד? כשהם מאוחדים זה עם זה, כאיש אחד בלב אחד, לומר לנו כמה גדול כוחה של האחדות בפרט בגלות המרה והארוכה הזו ולכן אהבת חינום שנשפיע זה על זה היא שתביא לנו את הגאולה הפרטית והכללית, כפי שהתאחדו קבוצה של יהודים להלחם כנגד היוונים הרשעים ובזכות האחדות והרצון לקדש את שמו יתברך שלא נכנעו לגזרות הצוררים צמחה להם הישועה אותה אנו מזכירים וחוגגים לדורות.

(אמרי נועם ח"ג לגאון יורם אברג'ל זצוק"ל)

עשה את שלך - וה' ישלם וחסרונך

נס חנוכה מלמדנו שכאשר יהודי הולך למלא את רצון ה' אל לו להתרשם מהמציאות הגשמית שמראה לו שלא יוכל לקיים בשלימות ואז ימנע מלעשות אלא יעשה את ההשתדלות שלו עד היכן שידו מגעת והקב"ה יעזרו להשלימה. כפי שאירע שהחשמונאים טיהרו את המקדש ולא מצאו אלא פך שמן קטן להדליק את המנורה שהספיק ליום אחד ובכל זאת לא נפלו ברוחם והדליקו את המנורה והקב"ה עשה נס שהספיק לשמונה ימים.

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק ת"א * נא לא לעיין בזמן התפילה * סוף זמן ק"ש 8:25-8:28

כניסת שבת: 4:17 יציאת שבת: 5:08 יציאת שבת: 5:39

להדליק בשמן זית (סס כהנמ"ל) היות והנס בביהמ"ק היה בשמן זית (משנ"צ ס"ק ד) (ואפשר גם ב- "שמן זית למאור" [אפילו כשהוא קרוש] אע"פ שאינו ראוי למאכל, והמהדר לקחת שמן זית שראוי למאכל תבוא עליו ברכה [ולקוי' חטכה ע"ג] עמ' קט ס"ט ועמ' רפה) ואם אין לו שמן [אפילו שמן רגיל] ידליק בנרות פרפין או שעווה (חז"ע עמ' עו-פא) [ופתיל צף כשר להדלקת נר חנוכה לכתחילה (סא)].

ט. אין יוצאים ידי חובה בנר גז או חשמל (ולקוי' ח"ה עמ' רטו). מ"מ אם אין לו שמן או נר שעווה ידליק בחשמל בלי ברכה זכר לנס [כגון: המצוי ברכבת או במטוס] (חז"ע עמ' לו).

י. צריך לשרוף את השמן הנותר בנרות חנוכה ביום השמיני שהרי הוקצה למצוותו (ק"ר עמ' ס' תרעו ס' ד), אבל השמן שנותר בבקבוק, וכן השמן שנותר בכוסית הנר אחרי שדלק חצי שעה, מותר להשתמש בו לכל שימוש (חז"ע עמ' קסז).

יא. המדליק נר חנוכה בשמן גזול או גנוב אע"פ שעבר איסור יצא ידי חובתו בדיעבד, אבל לא יברך עליו "להדליק נר חנוכה" (חז"ע עמ' לו).

יב. לאלו המחמירים להדליק את הנרות בחוץ בתוך מתקן זכוכית [כדי שלא יתכבו הנרות מהרוח] צריכים להיזהר בשעה שמדליקים את הנרות שיהיה הצד הפתוח ממנו מדליקים את הנרות מכוסה ע"י שירימו מעט את מכסה הזכוכית ביד אחת ויחסמו את הפתח בגופם, מפני שצריך שיהיו הנרות ראויים "בשעת ההדלקה" לדלוך במשך חצי שעה (תורת מועדים סי' ג ס"ג). מ"מ אם לא חסם בגופו בזמן ההדלקה אין זה מעכב (ולקוי' חטכה עמ' רט ובחלק עמ' ססד, חז"ע עמ' קט).

ג. היכן מניחים את החנוכיה?

מי שגר בקומת קרקע באופן שיש לו בחצירו פתח סמוך לרשות הרבים (או ביתו פתוח לרה"ר) מניח את החנוכיה בפתח מבחוץ בגובה בין 24 ל-80 ס"מ.

מי שגר בבנין קומות (מקומה הראשונה עד שלישית) ויש לו חלון עד גובה 9.6 מטר מהקרקע, ידליק את החנוכיה בחלון הפונה לרשות הרבים.

בכל מקרה אחר (כגון: מקומה רביעית וכו') מניח ליד דלת ביתו מבפנים משמאל לנכנס בגובה בין 24 ל-80 ס"מ. (ק"ר עמ' ס' תרעא ס"ה-ו, כה"ח ס"ק מה). ואם ירצה יכול להדליק בחלון ביתו הפונה לרשות הרבים אפילו בקומה ה', ו, וכל שכן אם יש ממול בנין גבוה שהיו פירסומי ניסא להם (חז"ע עמ' לו).

כל גובה האמור כאן הוא מהקרקע ועד השלכת של הנרות (ולקוי' ח"ה עמ' קאח ס"ק כח).

יד. צריך להדליק נרות חנוכה במקום הנחתם (ק"ר עמ' ס' תרעא ס"א) ולכן לא ידליק ואח"כ יזיז את החנוכיה עם הנרות למקום אחר, ואם עשה כן, לא יצא (ק"ר עמ' סא). וצריך לכבות את הנרות ולחזור ולהדליק במקום החדש בלי ברכה. (תורת מועדים סי' ג ס"ט) וכשבעל הבית חולה ואינו יכול לקום ממיטתו יצווה על אחד מבני ביתו שידליק ויברך במקומו במקום שצריך ויוצא בזה ידי חובת המצווה (הלכות עולם ח"א עמ' כ, תורת מועדים סי' ה).

טו. הדלקה בבית הכנסת: * נהגו להדליק נרות חנוכה בביה"כ בין מנחה לערבית (סי' תרעא ס"ז כהנמ"ל) עם שקיעת החמה (חז"ע עמ' סט ס"ב) [מ"מ אם הדליק לפני כן אין זה מעכב] (סס ס"ק ד) טז. אין להדליק בברכה אלא אם כן היו 10, ואם אין 10 וידוע שאח"כ יבואו עוד אנשים וישלימו למניין ויראו את הנרות דולקים רשאים להדליק בברכה (חז"ע עמ' נב). וגם אפשר לצרף קטן שהגיע לחינוך או נשים לצורך 10 ואז לברך ולהדליק (סא).

זז. כשמדליקים בער שבת בביה"כ, אם כל הציבור הדליקו בביתם בברכות [כפי המצוי] אין המדליק נרות חנוכה בביה"כ מברך "שעשה ניסים", אלא רק ברכת "להדליק" (חז"ע עמ' טו).

יח. אין יוצאים ידי חובה בהדלקת נרות חנוכה בביה"כ, ואע"פ שמדליק בברכות בביה"כ חוזר ומדליק בביתו שוב בברכות, מ"מ לא יחזור לברך בביתו "שעשה ניסים" ו"שהחינו" אלא אם כן הוא מוציא בברכות את בני ביתו (ולקוי' עמ' ד).

יט. אבל [תוך 7 ימים] לא יברך וידליק בלילה הראשון בביה"כ "אא"כ אין אחר שיברך] (חז"ע עמ' נט). אבל בשאר הלילות רשאי [ובביתו יכול בכל הימים] (סא).

א"ה יתקיים כנס נשים ענק באשדוד ביום שלישי יז בכסלו ב- 8:30 בערב עם הרבנית ורד סיאני תח' בביה"כ שאר ישוב רח' מונטיפיורי 4 אזור טו

כנס באשדוד ביום רביעי יח כסלו התועדות מרכזית של חב"ד לרגל חג הגאולה *לגברים ב- 8:00 בערב בבי"כ ברכת עמליה רח' נחל ירמך 5 בהשתתפות רבנים והרב יחזקאל סופר *לנשים ב-8:30 בערב בבית משפחת לאופר רח' כנרת 1143 בהשתתפות רבניות

משרדי "האיחוד" טל': 08-8644452 דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

מעשה שהיה

הסביבון שהחזיר בתשובה

כשסיים גיא אפרים את שירותו הקרבי בצה"ל לאחר שלוש שנים והשתחרר נסע כמו רבים מחבריו למזרח הרחוק. הוא ארו תרמיל עם ציוד ויצא להכיר מחוזות חדשים, לטעום ולרחרח מקרוב מכל דבר זר ומוזר.

הוא הגיע גם לתאילנד, שם הסתובב בין ערים ועיירות, הוא אהב את השקט והדממה לכן השתדל להתרחק משאונה של העיר והסתובב לבד כדי להכיר עולמות חדשים, וכך במשך שלוש שנים הוא טייל במזרח הרחוק.

באחד הימים הגיע אל אי הנופש נידח "קופנגן" שנמצא בלב ים. שלושה חודשים הוא התגורר באי, ישן בבונגלו עלוב בין סלעי החוף, בכל יום היה יושב בחוף שעות ארוכות, מביט במים התכולים ומאזין לרחשי גלי הים שהתנפצו אל החוף והרטיבו אותו.

מחשבותיו ריחפו והגיעו כמעט לכל מקום אפשרי, הוא חשב על המדיטציות והיוגות, שוטט במחשבתו במנזרים עתיקים והתעורבל עם סערות הנפש כמו ניסה להתעמת עימהן.

רק על עמו, יהדותו ומולדתו לא חשב. הוא הגיע לאי נידח זה במטרה להתנתק, לברוח ולשכוח מכל דבר שיחבר אותו לארץ ולמתחולל בה. לא פלא שניתק כל קשר רגשי עם כל מה שהזכיר לו את הארץ, כולל חברים ובני משפחה, מאז שעזב לפני שלוש שנים וחצי, הוא שוחח עם הוריו פעמים ספורות בלבד. הוא שיכל רגליו והתכוון לסיבוב נוסף של מדיטציה, ריכוז את חושיו, תקע מבטו בחלל האוויר ונשם נשימה עמוקה. השמש כמעט נסתה לשקוע כאשר חפץ מוזר שנסחף עם המים "נחת" על החול הרך סמוך לרגליו.

הוא הושיט את ידו ושלף את החפץ המוזר כשהוא מתבונן בו.

היה זה סביבון, סביבון יהודי, עם ארבע אותיות בעברית...

כמו ברק פגע בו באותו רגע, הכיצד זה סביבון נוחת מול רגליו בחוף נידח בתאילנד הרחוקה? זה היה נראה לו יותר ממוזר, כיצד הגיע חפץ זה למקום זר ונידח זה שאפילו אין בו יהודי אחד לרפואה? שעה ארוכה התבונן בסביבון, הפך אותו מכל הכיוונים וזכר בסביבון האחרון שראה בחייו, כשהיה בגן הילדים, הוא נזכר גם בחנוכייה, הוא המשיך לשבת מהרהר אודות הסביבון שהגיע עד אליו למרות שהחושך כבר ירד ורוח לילית הרעידה את חולצתו.

הוא קם ממקומו והלך לעבר הבונגלו שחכר, המחשבות החזירו אותו בבת אחת אל בית הוריו הרחק בישראל, אל אבא ואמא.

פתאום הרגיש צורך להתקשר ולדרוש בשלומם, "מה נשמע", כשהתקשר אמו שמחה: "הוי, גיא חנוכה שמח, טוב שהתקשרת כי בדיוק כעת אבא מדליק נרות חנוכה..."

קולו נשנק, הוא לא יכל לדבר, גם בשעה שאביו נטל מאמו את שפורפרת הטלפון ושאל לשלומם, ההלם היה גדול, "חנוכה היום? פלט תוהו ומבולבל, אביו לא הבין למה הוא שותק, תוך כדי שיחה שלף מכיסו את הסביבון, הוא חש כי יד עליונה דוחפת אותה לפינה כלשהיא, ממנה ניסה להתחמק ולמצוא לה תחליף במקומות אחרים.

לאחר שיחת הטלפון יצא שוב החוצה... הוא רצה לבנות לעצמו חנוכייה, הוא השיג עלה בננה ענק ואגוזי קוקוס והתקין לו חנוכייה קטנה, את הנרות הקטנים קיבל מהתאילנדית שאירחה אותו בבונגלו. כשסיים לבנות את החנוכייה, הטיב את הנרות והדליק בהם אור, אור יהודי שמאיר את המקום ואת האיש הנדחים.

לא הרחק ממנו ישב תייר כשהוא מביט בו בעיניים פעורות, הוא לא הבין מה בונה הצעיר הזה? מדוע הוא מדליק נרות וכה שקוע בהרהורים? הוא פתח עמו בשיחה ושאל לפרש הנרות ומהם מסמלים, גיא הסביר לו כי זה סמל של ניצחון, "ניצחון של מי?", "ניצחון היהודים על היוונים" השיב גיא בפשטות.

"אהמממם", המהם האיש ומשך בכתפיים בפליאה, "גם אני מיוון..."

למחרת, באותו מקום ובאותה שעה, כשישב מול נרות החנוכה שהדליק החליט כי עליו לחזור לארץ ישראל ולבדוק את הדת מקרוב, אולי בכל זאת יש בה משהו?

תחילה ביקר בבית חב"ד בתאילנד, שם התרשם והכיר לראשונה מקרוב את הדת ואת החבדניקים. כעבור חודשים ספורים ישב באולם של ישיבת חב"ד בשכונת קטמון הירושלמית כשהוא עושה את צעדיו הראשונים בעולמה של היהדות, מתאמץ להשלים את מה שהחסיר במשך השנים. שנה אחר כך זכה לעמוד תחת החופה ובא בברית הנישואין וכיום הוא אברך לכל דבר, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה.

פינת ההלכה

הלכות חג חנוכה [א]

א. מהי חנוכה? בתקופת בית המקדש השני גזרו היוונים גזרות שמד על ישראל וביטלו ממצוות התורה, ונכנסו לבית המקדש ופרצו בו פרצות וטמאוהו, ונלחמו בהם ישראל ואיבדו – והיה זה ביום כה בכסלו, ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור להדליק את המנורה בבית המקדש אלא פך אחד של שמן והיה בו כדי להדליק רק ליום אחד, ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים עד שכתשו שמן טהור חדש. ולכן תיקנו רבותינו שיהיו ימים אלו ימי שמחה והלל ונקראים חנוכה ומדליקים בהם נרות לפרסם הנס (משנ"ב סי' תרע ס"א). ונכון ללמוד את הלכות חנוכה בחנוכה (ש"ת שלמה חיים סי' רסא).

ב. ימים אלו אסורים בהספד ותענית (ש"ע ס"א), ואין מספידים אלא לחכם שנפטר בשעת הלוייתו (ש"ע ס"ב). ואזכרה (ש"ל ז", "30", ושנה) עושים עם דברי תורה וחזק ללא הספד. ונכון שלא לבקר בבית הקברות ולא לשבעה ולא לשלושים ויבקרו אחרי חנוכה (חז"ע חנוכה עמ' יא) אבל לשנה אפשר אם בטוח שלא יבכה (ולקו"י חנוכה ע"מ כד), אבל לקברות צדיקים מותר (נב"ח זש"ב ס"כב).

ימי החנוכה נחשבים ימי חג לעניין שיכול לאחל לחברו "חג שמח" (כן נראה גאון יחזק זלצברגין לזכור מש"ע יו"ד סימן ר"ז סעיף מ"ז וז"ל "ס"ק לה זמן נהג הסתייפלר דני יעקב ישראל קניססקי וכן מר"י גאון ישראל שלום אלישיב נהג כן וכל זה הניא כספרי עליו לנצח דברים ב עמ' שמ"ב).

ג. כמה נרות צריך להדליק בחנוכה? מעיקר הדין די בנר אחד לכל בית מישראל, אבל נהגו להדר ולהוסיף בכל לילה נר נוסף. (ש"ע סי' תרע"א סעי' ב'). וכן נוהגים להדליק שמש גבוה מעל כולם שאם יבוא להשתמש לאור הנרות ישתמש בשל השמש [שאיין בנר השמש קדושה כלל] (ש"ע ס"ה וזוה"ל ס"ה). אסור להדליק סיגריה או נר חול [נר איתו מדליקים את נרות חנוכה נקרא חול] מנר חנוכה (מהשמש מותר) (חז"ע עמ' קה) אבל נר מצוה כגון: נר שבת מותר (ס"ה).

ד. החיילים בהדלקה: בן מגיל 13 ובת מגיל 12 חייבים בהדלקת נרות חנוכה (עיין ש"ע סי' תרע"א ס"ג וז"ל כ'). מ"מ נהגו שמדליקים חנוכייה אחת לכל בני הבית (ומנהג האשכנזים שכל אחד מבני הבית הזכרים מדליק) (ש"ע סי' תרע"א ס"ג). קטנים פטורים (סי' תרע"א ס"ג) אך טוב לחנך קטנים שהגיעו לגיל חינוך [גיל 6 ומעלה] להדליק את נרות ההידור [מנר השני והלאה], וקטנים שלא הגיעו לחינוך מותר להם להדליק רק את השמש (תורת מועדים סי' ב ס"ב).

ה. בחורי ישיבה וחייילים נמצאים מחוץ לבתייהם והוריהם מדליקים בבתייהם פטורים מהדלקת נרות חנוכה, ואם בכל זאת רוצים להדליק אזי ידליקו בלי ברכה (מורה המעלים פ"ב סי' ס"ה). [אך אם החיילים נמצאים במקום שאין רואים נרות חנוכה כלל הם רשאים להדליק בברכה (חז"ע עמ' קט-קנח), אבל אם נמצאים בשדה פתוח בלא אוהלים מדליקים בלא ברכה].

כשמדליקים הדלקה מרכזית בביה"כ ויש עשרה, אף אלו שבצבא או בישיבה נוהגים להדליק בברכה [אחד מדליק ומברך].

ו. כשבעל הבית נאלץ להיעדר מביתו בזמן הדלקת נרות חנוכה עד לשעה מאוחרת בלילה [לאחר 9:00 בערב שאז כבר אין כל כך עוברים ובים בערים, ובמושבים בד"כ יותר מוקדם (פסקי תשובות סי' תרע"ב ס"ד)] ראו ונכון שימנה את אשתו שתהיה שלוחתו להדליק נרות חנוכה עם צאת הכוכבים וגם הוא יוצא ידי חובת הדלקת נרות חנוכה בהדלקה זו, ששלוחו של אדם כמותו (ש"ת יח"ד ח"ג סי' נא).

ז. משפחה שמתארחת וסמוכה על שולחן המארחים יוצאת ידי חובה בהדלקת בעל הבית (חז"ע עמ' קמה-קמז) מ"מ אם מתכוונים באותו היום לחזור לביתם ידליקו נר חנוכה כשיגיעו לביתם אפילו מאוחר בלילה [שהדלקת חנוכה הולכת אחר מקום שישן שם] (קס קנה-קנו) כגון: שהתארחו בשבת וחוזרים במוצ"ש לביתם ידליקו בביתם (ס"ה).

ח. ההכנות להדלקה: כל השמנים כשרים להדלקת נר חנוכה (ש"ע סי' תרע"א) ומצוה מן המובחר